

BÁCSMEGYEI NAPILÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor. félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor.
félévre 10 kor. negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11

Kiadóhivatal:

HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 85,

Külömbőség.

Apponyi Albert gróf házelnök tiltakozott a miniszterelnöknek egy kijelentése után az ellen, hogy a parlamentben bárki is oly gondolatoknak adjon kifejezést, melyek magukban rejtik alkotmányos jogainknak sérelmét.

Ez a különbség a mai kormánypárt és az ellenzék igazsága között. Mert mindkettőnek igaza van. Az ellenzéknek igaza van a nemzeti jogok követelésében, a kormánynak igaza van, mikor a nemzeti jogokat csak föl nem adja.

Találóbban a kormánypárt és az ellenzék álláspontja közötti különbséget jellemezni nem lehetne, mint jellemezte azt tegnap a ház elnöke, s a mely álláspontra helyezkedett legutóbb Kossuth Ferencz maga is.

Az ellenzék harcmodorát használhatja akkor, ha a nemzeti jogok megkerülése van célba véve, a volt nemzeti párt kötelességteljesítése példa lehet akkor, mikor a nemzeti ideál fokozatos megvalósításáról van szó, úgy, hogy a megvalósítás az állami élet fejlődésének ne ártson, nehogy a megakadályozott fejlődés folytán az államtest elkorcsosuljon és alkalmatlan legyen még saját jogainak öntudatos élvezésére is.

Ezt a különbséget fejezte ki Kossuth Ferencz is, mikor ezeket mondotta a tegnapi országgyűlésen: »Az ország sok megrázkódtatást kibírt, azt nem bírja ki, hogy éhezzen a nép? Már pedig a törvényen kívüli állapotoknak, pedig ma szerves állami életünkben sok ily törvényen kívüli állapot van, a legelső, az elkerülhetetlen következménye a nép éhezése. Ezt meg kell akadályozni.

A katonai javaslatok ellen indított harcok folyamán a nemzeti jogok megkerülése ellen tiltakoztunk, s követeltük a jogok megvalósítását. Ezt meg kellett tenni, mert maguk a javaslatok nem csak nemzetgazdasági veszélyt rejtettek magukban, de bizonyos fokban fenyegették ifjaink nemzeti érzületeit is. A katonai javaslatok megbuktatásával az agresszív harc-

modort fel kell váltani a régivel, mert a régi nem a nemzeti jogok megtagadása, hanem a nemzeti jogok hangoztatása és csendes, de biztos működés az állam anyagi életének megerősítésére, hogy annál tudatosabb lehessen törekvése a nemzeti jogok kivívásáért, s ezek állandóságának biztosításáért.

Az ellenzéknek a közelmúltban folytatott küzdelme vihar volt, mely tisztított, de arra vigyázni kell, nehogy a tüzhányó erupeziójává legyen s oly győzelmet arasson, mint aminőt az anyaföld méhének tüze arat a föld fölszínének lényei fölött.

Ez a különbség az, amire okvetlenül ügyelni kell.

De ügyelni kell arra is, nehogy a felbuzdulás folytán elgyengülés következék be épen abban a pillanatban, mikor a kiegyezési tárgyalások folyamán közgazdasági függetlenségünkért kell majd sikra szállni, amely nélkül minden egyéb közjogi követelésünk érvényesülése fiktiiv diadal lenne csupán.

Valljuk ezt be. Ne ámítsuk magunkat, hogy későbbi küzdelmeink annál tudatosabbak lehessenek. Kimerülhetünk idő előtt.

Nyugodt lélekkel mondhatjuk, nem válik szégyenünkre, ha a kivívott diadal után csak azért pihenünk, hogy a sokkal fontosabb küzdelmekben erősek lehessünk. Nem válhatik szégyenünkre. Ezt mondja az a különbség, melyre fent hivatkoztunk. Pedig megkülönböztetni tudni kell. Ez az első feltétele a harcnak.

Néhány szó iparosaink kivándorlásáról.

Az általában megdöbbentő kivándorlások sorában végzetes különösen az iparosok és munkások dezertálása. Mert nem lehet elég-szer ismételni annak a jelentőségét, hogy ezekre a munkás elemekre égető szükség lesz az ország létérdekében tovább nem halasztható iparfejlesztési akciónál. Hogy az elvezett munkaerők pótlása sok időbe kerül és hogy, bármilyen eredményre is jusson az

Ausztriával még el nem intézett közgazdasági kiegyezés, nekünk mindenkép kevés idő áll rendelkezésünkre az iparfejlesztés szükség-szerű nagy munkájára, melynek elodázhatlan kötelességét a kormány és a társadalom egyaránt fölismerte.

Ebből a szempontból a magyarországi nagymérvű kivándorlás mérséklésének immár nem halasztható akciónál remélhetőleg fokozott jelentősége lesz annak, hogy az országot elhagyó munkás-brigádok élén első sorban megállítsuk és itthon tartssuk és az ország legértékesebb produktív munkája számára megmentsük azokat, akik ipari képzettségükkel többet érnek a pusztán két kéznek és a legigénytelenebb fogyasztónak szintén becses és szintén megóvandó értékénél.

Mert, sajnos, az a tapasztalás áll előttünk, hogy a Magyarországból kivándorlók számában mindinkább emelkedő aránnyal szerepelnek az iparosok és iparos segédek. És ezzel a kivándorlás országos szerencsétlenségének külön figyelemreméltó fejezete az a jelenség, hogy immár az ipari tevékenységre képzett és alkalmas elemek sem tudnak megélni ebben az országban, melynek területére sok száz millió értékű iparcikket hoznak be idegen államok. A részletes statisztika, a legelősebb figyelmeztetésül szolgálhat, hogy a képzett iparosok értékesebb munkás-elemének itthon való megtartására minden intézkedést kötelességünk megtenni.

Amint kötelességünk gondoskodni arról, hogy szakoktatással és tanfolyamszerű tanítással értékében is emelkedő kitartó munkájuk után megélhessenek és pyarapodhassanak a kézműiparosok itthon és elfoglalhassák azt a társadalmi pozíciót, melyet minden művelt nemzet kijelöl az állami és gazdasági életben oly fontos szerepet betöltő képzett iparosainak.

A kézműiparosok megélhetésének kétséges-sége és az ebből származó jogosult elégedetlensége régóta foglalkoztatja a szakköröket és a kormányt és nem lehet tagadni, épp az utóbbi évek alatt a kereskedelemügyi miniszterium sok jóakarattal támogatta a kisiparosokat azoknak az eszközöknek keretében, melyeket a törvényhozás rendelkezésére bocsátott. Ezek az eszközök azonban távolról sem elegendők a kisiparosság megsegítésére és amint most szemben állunk az iparosok immár tarthatatlan helyzetével, bizonyosan számíthatunk is arra, hogy az állam nagyobb áldozatokkal is kész lesz megváltani oly polgár elemnek megmentését, amelynek ipari

szakiskolákban való kiképzésére is immár közel két millió korona évi költséget fordít.

Nyilvánvaló, hogy végzetesen rossz gazdálkodás volna, ha az állam egyfelől nagy kiadásokkal nevel az iskolában művelt iparosokat, másfelől pedig megengedi, hogy az értékes munkára képes és kész iparosok értéktelen szolga-foglalkozásokra térjenek át, vagy éppen idegen országok produktív elemeit szaporítsák. És mivel lehetetlen, hogy tovább is közönyösen nézzük ezt a nemzetgazdaságilag is végtelenül súlyos veszteséget szükséges, hogy az állami költségvetésben lényegesen felemeltessenek azok a hitelek, melyek a kisipar támogatására szolgálnak.

E hitelek fölemelésének mértékét megadja már maga az a tény, hogy az iparilag nálunk sokszorososan fejlettebb Ausztria még ez időszerint is háromszor annyit fordít iparoktatásra, fejlesztésre és támogatásra, mint Magyarország, holott éppen ellenkezőleg: mi volnánk kötelezve aránytalanul nagyobb erőfeszítésre, különösen arra a célra való tekintettel, hogy végre is meg kell alapítani az országnak teljesen önálló és független ipari existenciáját.

Bizonyára fölösleges részletes indokokat írni arról: mily nagy fontossággal bír az óriási számú kisiparosok oly irányu támogatása, hogy egyrészt megküzdhessenek a közös vámterületen korlátlan osztrák versenyrel másrészt pedig erősekké és helytállókká legyenek az ország egész ipari szükségletének ellátására és a Magyarországnak hozzáférhető exporttevékenységre is.

Lehetetlen kimeríteni a kisiparosság megsegítésére és boldogulására alkalmas akció egész programját, de nincs is arra szükség, mert hiszen erről az akció-tervről két évtized óta kötetekre menő fölterjesztések vannak a kormány előtt és a könyvek, füzetek, kamarai jelentések egész sora tárgyalja a kívánásokat, melyeknek sorról-sorra való teljesítése által minden kétséget kizárólag biztosítható az ország több százezer iparosának a jobb sorsa és elhárítható az a megdöbbentő dezerczió is, melynek járványát, mielőtt elharapódnék, még most erőlyes közbelépéssel meg lehet szüntetni.

Országgyűlés.

Gróf Apponyi Albert féltizenegykor nyitotta meg az ülést. A jegyzőkönyv felolvasása és az elnöki jelentések előterjesztése után Hegedüs Sándor szólalt fel, napirend előtt:

Hegedüs Sándor: Zboray Miklós multkori interpellációjában olyat engedett sejtetni, mintha szóló egyes részvénytársaságoknak kedvezményeket nyújtott volna. Adatokkal bizonyítja, hogy ez nem felel meg a valóságnak, mert szóló nem folyt bele a kérdéses ügybe. Rakovszky István a közbeszólásaival egyenesen az ő személyét gyanúsította. Rakovszky megjegyzései olyanok, hogy a sablon arra csak egy nagy gorombasággal szokott válaszolni. Szóló azonban el akar térni a sablontól s a maga részéről kéri a minisztert, hogy az ő személyét illetőleg a legszélesebb körűtekintéssel vizsgálja meg az összes aktákat.

A gyanu teljes visszautasítására felszólít bárkit, hogy husz évre visszamenően vizsgálják meg az ő könyveit, bevételeit és kiadásait és azoknak forrásait; vizsgálja meg a Jelzálog Hitelbanknál kezelt csekély vagyonának hullámlását s ha vizsgálata alapján azt fogja találni, hogy a róla itt elmondottak megállhatnak, akkor szóló a legmesszebb menő következtetéseket fogja levonni belőle. De ha az

illető az ellenkezőről győződik meg, akkor ne habozzék itt a Ház előtt kijelenteni, hogy ezek a megjegyzések pikantériából eredő teljesen alaptalan ráfogások, melyek elfogultak. (Helyeslés jobbról.)

A miniszterelnök programbeszédén való vita folytatódott ezután.

Tóth Endre: A függetlenségi párt tegnap esti határozata után azt hiszi, hogy nem annyira gyakorlati, mint inkább elvi értékű az a kijelentése, hogy az új miniszterelnök iránt nincs bizalommal, mert nem a nemzet jogait védelmezi és ugyancsak csekély ellenértékért akarja leszerelni az ellenzék felsőges harcát. (Helyeslés balról.) A bán békét akart, Kossuth Lajost idézi erre: »Béke nincs igazság nélkül.« (Zajos helyeslés balról.) Egy nemzet követelményei nem lehetnek az alkusz-politika tárgyai.

Az ország nemes felbuzdítását könnyelműen elköttyavetyólni nem lehet. Kívánja a választói jog kiterjesztését. Megokolja a bizalmatlanságát a miniszterelnökkel szemben. Felhossa a kvótadöntés sérelmes voltát. Elítéli, hogy a felsőzjogot még jobban ki akarja terjeszteni.

Nessi Pál: Még csak az kellene!

Ráth Endre: Határozottan rosszalandó, hogy azt mondotta a miniszterelnöknek, miszerint a Ház feloszlata a király korlátlan joga. Ez nem áll. A miniszterelnök azt hangoztatja programjában mindenre, hogy »egyelőre.« A bán horvátországi multja nem kelt bizalmat. Közjogi kérdések fognak ittdominálni mindaddig, amíg nemzeti jellegünk kidomborodását unos-untalan akadályozzák. A küzdelmet most tartja végigküzdendőnek. Ha kisebb is a küzdők csoportja, azért a harcot abba hagyni nem fogják. A kormány iránt bizalommal nem viseltatik. (Tetszés balról.)

Holló Lajos: A miniszterelnök programja egyáltalán nem elégítette ki s így folytatandónak tartja a harcot a nemzeti vívmányokért. A bán a delegáció által megállapított 38 milliót a tarackütegek fölállítására nem ejtette el, dacára annak, hogy legénység hozzájuk nincs. Másrészt meg a létszámemelést csak »egyelőre« függesztette föl. Nem is volna czélszerű két hónapi pihenés után fegyvert ragadni újra. A harcot megszakítás nélkül végig kell csinálni s a mellettünk lelkesülő népet cserbe hagyni nem lehet. (Helyeslés balról.) Nem tartja lehetőnek, hogy a dinasztia képes volna az alkotmány megszegésére. az abszolutizmusra az ellenzék küzdelmeivel szemben.

Hiába mondja a miniszterelnök, hogy a királynak korlátlan joga van a Ház feloszlata-sára! Ezt a nézetet nem osztja itt senki. (Zajos helyeslés balról.)

Nessi Pál: Budapest is megtagadná a képviselőválasztást.

Molnár Jenő: Menjen vissza Horvátországba!

Holló Lajos: A burkolt abszolutizmust is megpróbálhatják, de az sem fog czélt érni mert a küzdelem folyik tovább.

A haldokló pápa.

A római katolikus egyház feje, ő szentsége XIII. Leo pápa, mikor e sorokat írjuk talán már meg is halt. A késő éjszaka folyamán és a mai nap Budapestre érkezett táviratok a következők:

Róma, július 6. Éjjel 12 óra 15 perc.

Este 10 órakor eltávolították az idegeneket a Vatikánból. Még az ott kitett orvosi jelentések olvasását is eltiltották.

Róma, július 6.

A Capitan Francassa szerint tizenegy biboros gyűlt össze Gotti kardinálisnál és tanácskoztak az új pápa választásán. Hír szerint Vannutelli, Gotti és Rampolla biborosokat említették jelöltekül. Említett lap azt is hozzáteszi, hogy ha Oreylia biborost választaná meg pápának, X. Pius nevet venné fel, mert IX. Pius pápa nevezte ki biborossá. Valamennyi többi biboros pápává való választása esetére a XIV. Leo nevet venné fel, mert őket XIII. Leo nevezte ki. Az Avanti hire szerint ma délelőtt a Congregáció de propaganda fide Gotti biboros elnöke alatt rendes gyűlést tartott, amelyen Agliardi, Steinhuber, Viven, Pierrotti, Martinelli és Segna biborosok vettek részt. Hír szerint a gyűlés jelentős volt.

Róma, július 7.

A Stefani-ügynökség éjjeli 1 órakor a következőt jelenti: Miután a pápának feladták az utolsó kenetet, néhány pillanatra felemelkedett ágyában és a jelenlevőket ezen szavakkal áldotta meg: »Ez az én utolsó áldásom.« Ez az összes jelenlevőket nagyon meghatotta. A pápa igen gyöngé, érverése időnként szünetel, de azt hiszik, hogy a szent atya még megéri a holnapi napot. A Vatikán ércapuját mint rendesen, fél 12 órakor zárták be a Szent Péter-téren számos hírlapi tudósító gyűlt egybe. A város képe olyan mint rendesen.

(Éjjeli 1 óra 30 perc) Ő szentsége gyöngülése folyton tart.

(1 óra 45 perc.) Dr. Laponi azon véleményének adott kifejezést, hogy a szent atya még megéri a holnapi napot. Ő szentsége állandóan teljesen eszméletén van.

Róma, július 7.

A reggel 6 órakor kiadott orvosi jelentés szerint Ő szentsége nyugodtan töltötte az éjszakát és egy kevés táplálékot is vett magához. A szent atya valószínűleg átéli a ma napot. A következő orvosi jelentés valószínűleg fél 12 órakor fog megjelenni.

Bécs, július 7.

A lapok hirei szerint Mária Terézia, Mária Annunciata főhercegnők és Ferencz Ferdinánd főherceg a nunciaturán tegnap tudakozódtak a pápa egészségi állapota felől. A diplomáciai kar több tagja személyesen tudakozódott.

H I R E K.

Szabadka, július 7.

— **Személyi-hír** Lobkovitz herceg hadtestparancsnok f. hó 14-dikén Szabadkára érkezik és itt csapatszemlét tart.

— **Hajnald biboros emléke.** Tegnap volt 12 éve *Hajnald* Lajos biboros kalocsai érsek halálának. Ez alkalomból Kalocsán a főszékesegyházban ünnepélyes rekviem volt, amelyen a főkáptalan és a város előkelőségei részt vettek. A misét *Hoffmann* Károly dr. apátkanonok celebrálta, a korus pedig *Elt* C. moll miséjét és *Hajdn* liberáját énekelte *Berauer* József karnagy vezetése mellett. *Elt* miséjét ez alkalomra tanulták be. A szép előadásu gyönyörű mise nagy hatást keltett. Egyáltalán mióta Császka érsek nagy áldozatkészségével megreformálta a korus, ez oly szép haladást tett, hogy valóságos művelőzet egy nagy misét meghallgatni.

— **Adomány.** *Császka* György dr. kalocsai érsek a miskei katolikus körnek 400 koronát adományozott.

— **A központi választmány** ma délelőtt ülést tartott, melyen a felszólamlásokat intézték el. Több száz felszólamlást tárgyaltak le s részben elutasító részben helybenhagyó határozatot hoztak. Az összes felszólamlásokat azonban nem intézhették el s így a folytatagós tárgyalás végett a központi választmány valószínűleg 15-dikén ismét ülést tart.

— **A város osztorházasa.** A város osztorházasi tervein serényen dolgozik Frankl István főmérnök. Eddig már áttanulmányozta Könyves Tóth Kálmán elaboratumát és a felülvizsgáló bizottságnak ezen elaboratumra vonatkozó észrevételeit. A tanulmányozás alapján a költségvetést tárgyaló közgyűlés elé terjeszti a főmérnök tanulmányozásának eredményét, amely szerint a jövő évben elkészülne a Folyó utca, Kőlesey utca, Eötvös, Batthyány és Füzfás utca fögyűjtőcsatornájának tervezete és költségvetése.

— **Polgári iskolai tanárok kongresszusa.** A polgári iskolai tanárok fiúmei kongresszusán állami ösztöndíjjal Kardos József újvidéki tanár vesz részt.

— **Számonekérőszék.** A szabadkai számonekérőszék, Schmausz Endre főispán elnöke alatt nem e hó 14-dikén, hanem 17-dikén kezdi meg a hivatalok vizsgálatát.

— **Fontos szabályrendelet.** Fontos szabályrendeletet tárgyal holnap délután négy órakor az árvaszék. Egy belügyminiszteri rendelet értelmében ugyanis a gyámoltak és gondnokoltak pénzének kezelésére vonatkozólag a szabályrendeletet át kellett alakítani. Ezen elaboratumot vitatja meg részletesen az árvaszék holnap délutáni ülésén.

— **Az államfogházból.** A m. k. igazságügy-minister Taupert Alfréd szabadkai főgymnasiumi tanárt párviadal vétségeért 5 napra bementalt a szegedi m. kir. államfogházba.

— **A palicsi melegfürdő bajai.** A mai számunkban foglalt levélre felvilágosítást kértünk Frankl István főmérnöktől aziránt, hogy mi az oka a palicsi melegfürdő vízhiányának. Ezt úgy tudtuk meg, mikor a melegfürdőt 35 vagy 40 káddal kibővítették, akkor a gépházakban elfelejtették e kibővítésnek megfelelő tartányokról is gondoskodni, melyekre különben a mostani gépházban hely nincs. Ezt a javítást már valószínűleg fenn kell tartani Palics általános kibővítésére és átalakítására. Így tehát mikor naponta 500 fürdőjegyet adnak ki, akkor már 150 fürdőzni szándékozó számára víz nem marad mert a tartányok csak 350 fürdőző számára vannak berendezve. Megesik az is, hogy, mint például vasárnap csak 312 ember fürdik, de a délelőtti fürdőzők nem igen vigyáznak arra, hogy 200 liternél több vizet ne fogyasszanak. Ezt ellenőrizni lehetetlen. Így azután már 350 ember nem fürdhetik. Egyébként ezentúl két szivattyú tölti meg a tartányokat, hogy legalább így akadályozzák meg a víz elfogyását, ami azonban még két szivattyú működésével is nehezen fog menni.

— **Rákóczy ünnep.** A helybeli dalegyesület nagyszabású Rákóczy ünnepélyre készül. Az ünnepélyt vagy szeptember végére vagy október hó elejére tervezik. Az ünnepély első része nagy hangverseny, második része pedig táncmulatság lesz.

— **Bizottsági ülés.** Az építkezési bizottság csütörtökön délelőtt 9 órakor ülést tart.

— **Csendőrök gyalogosítása.** A szegedi II. kerületi csendőrparancsnokság területén augusztus 1-től kezdve lényeges változás következik be. A belügyminiszter rendelete folytán ugyanis a kerület minden szárnyából több-kevesebb lovasrendőrt gyalogosítanak.

A gyalogosítást költség kiméltés szempontjából rendelte el a belügyminiszter, mert a csendőrségi terhek az új kerületek létesítésével telemeesen megsaporodtak.

— **Meghívás a »Szabadkai Sport-Egylet«** f. évi július hó 15-én d. u. 5 órakor az egyet helyiségében tartandó IX. évi rendes közgyűlésére, melynek tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése. 3. Évi jelentés. 4. Zárszámadások, a számvizsgáló bizottság jelentése és a felmentvény megadása. 5. Az új tisztikar megválasztása. 6. A jövő évi költségvetés megállapítása. 7. Tiszteletbeli tagok megválasztása. 8. A 3 tagu számvizsgáló bizottság megválasztása. A közgyűlés a tagok számát nem tekintve határozat képes. Szabadka, 1903. évi július hó 6. Piukovits József, egyleti elnök.

— **Szomorú statisztika.** A belügyminiszter most közli jelentését arról, hogy Magyarországon ez év április havában hány egyén halt meg tüdővészben. 7842 embert pusztított el e gyilkos kór országunkban április hónapban. Szabadkán 40, Bács megyében 268, Baján 11, Újvidéken 10, Zomborban 9 egyén pusztult el tüdővészben.

— **Építkezések Bács-Bodrog megyében.** Bács-Martonos község ártézi kutat furat. — Piros község kisedővót épített. — Csataalja község kibővített a községházát és új jegyzői lakot épített. — Karavukova község hullaházat és járvány-kórházat épített. — Bezdán község népkönyvtári épületet emeltet és berendeztet a tornatermet. — Filipova község zárdát épített. — Veprovác község átalakította a nagyvendéglőt. — Ada község tanyai iskolát épített. — Bezdán község bikaistállót épített. — Tovarisoa község tataroztatja a jegyzői lakot. — Bács község új községházát épített. — Bács-Petrovaszelló község ártézi kutat furat. — Vajszka és Bogyáu községek körjegyzői lakot, községházát és nagyvendéglőt építtetnek. — Kuczura község átalakította a nagyvendéglőt. — Bácskeresztur község tataroztatja a jegyzői lakot — Nemesmilitics község lebontatja a tulajdonát képező mészárszéket. — Csonopla község egy megszerzett házat csendőrlaktanyává alakított át.

— **Magán gyógyintézet a megyében.** Kuzmann Oszkár dr. Baján, amint értesülünk sebészeti, testgyógyászati és szemészeti magánorvosi intézetet nyitott.

— **Vasut kisiklás.** A szabadkai pályaudvaron ma két helyen is történt kisiklás, de egyiknél sem esett nagyobb baj. A szegedi oldalon helytelen váltó állítás következtében siklott ki négy teher kocsi, a budapesti oldalon egy felató gép ment neki öt kocsinak s dobta ki a vágányból, amelynek sínpara is megrongálódott. Úgy halljuk, hogy még egy harmadik kisiklás is volt, de erről biztosat mondani nem tudtak. Megjegyezzük, hogy emberben kár nem esett. A vasutnál különben jelentéktelen dolgoknak minősítik ezeket a kisiklásokat.

— **Az ómerovlozal tejszövetkezet** érdekeinek előbbreviteléért sokat fárad, megyei gazdarsádalunk egyik lelkes vezére, a község köztisztviselőiben álló plébánosa: Schadt Ignác. A tehéntevelés és egyéb fontos gazdasági ügyben nagy tevékenységet fejt ki Faragó József tanító segítségével.

— **Jégeső.** A szomszéd Halas város fölött ma délután jégesővel vegyes óriási zivatar vonult keresztül. Körülbelül öt perczig diónyi nagyságu jegdarabok hullottak, a melyek a környékbeli vetésekben érzékeny ká-

rokat okoztak és a páratlan eredményünek ígérkező szüreti kilátásnak is azon a vidéken véget vetettek.

— **Modes Vilmos letartóztatása.** A rendőrség Modes Vilmost, a hitelezési csalás miatt bűnügyi zár alá vett Hubacsok utóda keztyűs üzlet jelenlegi tulajdonosát a nyomozás újabb adatai alapján ma délelőtt letartóztatta. A letartóztatásra különösen azon körülmény szolgáltatott okot, hogy már régebben elzalogosított árukat, amelyekért tartozott, nem váltott ki és azokat teljesen elhagyta veszni, miáltal a hitelezési csalás egészen nyilvánvalóvá lett. A nyomozó kapitány ma a nyomozás folytatása és a szükséges kihallgatások eszközlése végett Szegedre utazott.

— **Megmentett élet.** Néhány nap előtt hirt adtunk arról, hogy Pelikán István biki-tyi lakos beretvával oly súlyos sebet ejtett nyakán, hogy rövid idő után belehalt sebébe. Ez a hír helyreigazításra szorul, mert miként lapunkkal most tudatják, a súlyosan sérült öngyilkosjelöltön Kuzman Oszkár és Ladányi bajai műtőorvosok még azon éj folyamán sikeres műtétet végeztek, úgy hogy a sérült ma már veszélyen kívül lévén, egy csepp kedve sincs a meghalásra.

— **Kerékpár lopás.** Olsavszky Géza Pitt fél fekete biciklijét lakásának udvaráról ismeretlen tettes az éjjel ellopta.

— **Anyakönyvi hírek.** *Meghaltak:* Pertics Viktoria 1 hónapos, Markovics Albert 4 éves, Hajcsung Viktoria 21 éves, Csóvics Katalin 1 hónapos, Vojnics Gyurin Márk 1 éves, Marianusics Pál 7 napos, Szkočovszki István 2 hónapos. Született 9, 6 leány, 3 fiu.

Közönség köréből.

Veszélyezett közbiztonság.

Tekintetes szerkesztőség! Szükségesnek tartom, hogy a város egyik forgalmasabb részének közbiztonsága és közegészsége érdekében szóvá tegyem becses lapjukban egy általam ismeretlen lókereskedő eljárását, aki a Széchényi térnek az u. n. kakas iskola előtt kiszélesedő részén embereivel naponta egy egész kis ménest vezetett ki és ott jártatja őket és gyönyörködik bennük. Néha 20 drb. s még több szilaj csikó toporzékol, a melyek közül kettőt-kettőt tart egy ember féken s olyan port vernek fel velük, hogy az ember a szemét és a tüdejét komoly veszedelemnek teszi ki, ha arra viszi az utja, aztán meg, akárhányszor előfordulhat, hogy a vékony zsinegen vezetett vad csikó elszabadul s a legnagyobb szerencsétlenséget okozhatja.

Nagyon idején való lenne, ha a rendőrség megfigyelné ezeket a dolgokat s valamiképen más járatanabb vidékre transferáltatná a Széchényi téren alkalmatlankodó lovakat. *)

Megkülönböztetett tisztelettel

Egy VI. körű adófizető polgár

*) Készséggel adtunk helyt eme közérdekű soroknak, de mi még nagyobb forgalmu helyet is ismerünk, ahol a lócsiszárok rettegésben tartják az utca közönségét, mikor a Pest szálloda előtt egész felvonulást rendeznek azokkal a lovakkal, a melyeket megszemlélés végett néha egymásután öt-ször-hatször is eldefilíroztatnak maguk előtt éppen ott a hol a Kossuth utca a piac térbe torkollik. Ennek az állapotnak megszüntetése igazán halaszthatatlan.

TANÜGY.

— **Az iparos tanoncziskola felügyelő bizottsága** mára hirdetett ülését a bizottsági tagok részvétlensége miatt f. hó 13-án kedden délutáni 5 órára halasztotta. Az ülés tárgysorozata a következő: 1) Megnyitó. 2) Két tag kiküldése a jegyzőkönyv hitelesítésére 3) A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése. 4) Téli tanfolyam rendszeresítése a tanonczok részére. 5) A) segédek továbbképző rajztanfolyamának állandósítása. 6) Az ipariskolai igazgatás megoldása. 7) Petonszky József ipariskolai igazgató évi jelentése. 8) Kladek Mihály ipariskolai igazgató évi jelentése. 9) Az úresedésben levő három állásra pályázat hirdetés. 10) A párhuzamosított rajzosztály beszüntetése. 11) Pénztárnok jelentése.

— **A szabadkai községi főgymnásium értesítője.** Egy csinos kiállítású kötetet kaptunk, a Kosztolányi Árpád főgymnásiumi igazgató által összeállított »Értesítő«t. A több mint 200 lapból álló vaskos kötet szakszerűen tárgyalja az elmúlt tanév történetét. Bevezetésül szép szavakkal bucsuztatja el az intézet halottját *Gaal* Ferenczrendes tanárt, a ki május 5-én hunyt el. Majd a Kosuth Lajos 100-ik évfordulóján rendezett iskolai ünnepélyről referál és hozza *Toncs* Gusztáv rendes tanárnak nagyszabású emlékbeszédét. Ezután áttér a tanév történetére és a 902/3 tanévben kiadott miniszteri rendeleteket és főigazgatási utasításokat közli. A 26 tagú tanári kar *nacionáléja* és működési köre van a következő fejezetben megírva, a mi után az egyes osztályok tananyagának részletezése és a tanuló ifjuság klaszifikációja következik. Az egész év folyamán összesen 629 tanuló vétetett föl, a kik közül 567 tett vizsgálatot. Anyanyelvükre 439 magyar, 17 német, 1 bolgár, 21 szerbhorváth és 89 bunyevác tanulója volt az intézetnek. Az érettségi vizsgálatot 34 jelentkező közül 26 tette le sikerrel. Az intézeti tornaverseny eredményéről majd az intézeti szertárok gyarapodásáról tesz ezután jelentést az értesítő s ezzel áttér az ifjusági egyesületek történetére, majd végül a segélyezésekről, ösztön és jutalomdíjakról referál és a jövő iskola évre való figyelmeztetéssel fejeződik be az érdekes munka.

Az újvidéki kereskedelmi iskola értesítője.

A mai postával kaptuk az újvidéki m. kir. állami felső kereskedelmi iskola értesítőjét az 1902/903. tanévről, az értesítőt *Bruck* Ferencz szerkesztette és *Berkovits* Ig. »A letéti- és giróüzlet vázlatos történetéről és a legrégebb giróbankok rövid ismertetéséről érintkezik.« A tanári névsor közlése után a tanügy és használt tankönyvek statisztikáját közli, majd az érettségi vizsgálatokról referál. Érettségire bocsáttatott 21; ezek közül jelesen felelt egy, jól felelt meg 10, egyszerűen megfelelt 21, javító vizsgálatot tehet szeptember hóban 3. Beiratkozott összesen 158 tanuló, kimaradt az év folyamán 13, a tanév végén maradt 145 tanuló. A tanulók közül volt 47 r. kath., 17 gör. kel. 6 ág. ev., 9 ev. ref., 66 izraelita. Az anyanyelv szerint 93 magyar, 33 német, 18 horváth 1 egyéb. A statisztikai adatok után *Eckert* János tanár számol be a szertárok és könyvtárak gyarapodásáról. Végül az adományok soroltatnak föl s az iskola történetébe vágó adatok.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorológiai intézet távirati jelentése.) E hó 8-dikára változékony hűvösebb, sok helyütt csapadékkal és zivatarokkal. — Meteor a július havi időjárásról a következőket írja: Julius hónapnak változási csomópontjai 2, 9, 10, 11, 12, 15, 17, 24, 26, 27 és 30. napokra esnek, amelyek számra nézve annyian vannak mint a juniusiak, így július havában sem remélhetünk állandó huzamos jó időt, ha csak a Napon előjöheto kitörésből származott. foltok nem nyomnák el a csomópontok jellegét és addig, míg a Nap ezen felén vannak, huzamosabb meleget nem eredményeznének. Ezt ha észlelni fogjuk számíthatunk ily meleg állandó időre, addig azonban nem fejlődhetik ki állandó meleg, mivel 11, 24 és 30. hűvös természetű csomópontok, amidőn lehülést, esőt, szelet várhatunk. A többi csomópontok meleg jellegűek, erős hatása a 15-iki. A hónap legváltozatosabb része 9—15 közé esik, a midőn a kirándulások tétele nem igen ajánlható. Ezen időköz az aratást is meg fogja zavarni. Változatosnak, esősnek ígérkezik a hónap vége is, ahol a 25—30-iki csomópontok fejtik ki az erős hatásokat. A legnyugodtabb időköz a hónapnak harmadik negyede 17—24-iki része.

Gabonatözsde.

Budapesti gabonatözsde.

Javult irány és szilárd, tartott áron elkelte 26.000 métermázsza buza. A többi termésekben változás nem fordult elő.

A határidőüzlet fedezésekre szilárd irányzattal

zárult, csupán zab és tengeri gyengült. Az általános forgalom mérsékelt maradt.

	Kezdeté	Változás
Buza májusra	—	—
Buza okt.-re	720	724—722
Buza ápr. 1904	745	748—746
Rozs		
Rozs okt.-re	611	614—612
Rozs		
Zab májusra	—	—
Zab		
Zab okt.-re	532	534—532
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	635	636—633
Tengeri aug.-ra	634	635—633
Tengeri májusra	622	623—622
Repce aug.-ra	11.55	11.55—11.65
Repce		

Magyar kölcsön-
könyvtár előfize-
lési ára egy hóra
1 korona

Heumann Mór

könyvkereskedésében

Szabadkán.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Elegáns kalapok, nyakkendők, botok,
gallér és kézelők, keztyűk, harisnyák,
fekérműek és sport cikkek dús vá-
lasztékban.

== Különlegességek női bluzokban. ==

EISLER IZSÓ

férfi és női divatárúházában

Szabadkán, főtéren.

Alkalmi vétel.

STERN ADOLF

varrógép és kerékpár üzletében

igen olcsó árban kaphatók a legelső minőségű

KERÉKPÁROK.

Ugyanitt mindenféle gyártmányu

VARRÓGÉPEK

igen jutányos árban

a legelőnyösebb fizetési módokat mellett kaphatók.
Továbbá gépjavitások, szobasürgöny berendezé-
sek s ennek évi fenntartása igen olcsón eszközöltetnek.